

TA'LIMIY O'YINLAR ORQALI O'QUVCHILARNING KREATIV QOBILIYATINI SHAKLLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI

Nasriyev Baxtiyor Kaxramonovich

Osiyo xalqaro universiteti "Pedagogika va psixologiya" II-kurs magistri

Nurillayev Shahobiddin Supxonovich

Turkiston Yangi innovatsiyalar univesiteti "Jismoniy tarbiya va sport nazariyasi va metodikasi" I-
kurs magistri

Annotatsiya: Mazkur maqola o'quvchilar ilim olish jarayonini va pedagoglarning dars berish jarayonini yanada takomillashtirish, ta'lim jarayoniga yangi ta'limiy o'yinlarni olib kirish va ular orqali ilish o'rganish ko'nikmasini yangi bosqichga olib chiqish ko'zda tutiladi. Umumta'lim jarayonda o'quvchilarni kreativ fikrlashga undovchi va ta'lim jarayonini samaradorligini aynan yangi zamon kiber o'yinlar orqali amalga oshirish ko'zda tutilgan.

Kalit so'zlar: ijodiy fikrlash, maktab ta'limi, tinch o'yinlar, element, tasvirlash.

TECHNOLOGIES FOR FORMING STUDENTS' CREATIVE ABILITY THROUGH EDUCATIONAL GAMES

Abstract: This article is intended to further improve the learning process of students and the teaching process of pedagogues, to introduce new educational games into the educational process, and to bring the skill of learning through them to a new level. In the general education process, it is planned to encourage students to think creatively and to implement the effectiveness of the educational process through modern cyber games.

Keyword: creative thinking, school education, quiet games, element, representation.

ТЕХНОЛОГИИ ФОРМИРОВАНИЯ ТВОРЧЕСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ УЧЕНИКОВ ЧЕРЕЗ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ИГРЫ

Аннотация: данная статья призвана еще больше усовершенствовать учебный процесс студентов и педагогический процесс педагогов, внедрить в учебный процесс новые развивающие игры, вывести навык обучения через них на новый уровень. В общеобразовательном процессе планируется стимулировать творческое мышление учащихся и реализовывать эффективность образовательного процесса посредством современных киберигр.

Ключевые слова: творческое мышление, школьное образование, спокойные игры, элементы, представление.

KIRISH

Ta'limning axborotlashuv va globallashtirish sharoitida rivojlanishi innovatsiyalarning ko'rsatmasdan hozirgi kunda kadrlarni tayyorlashda munosabatlarni tamoyillari asosini ko'rib chiqmasdan amalga oshirish to'g'ri emas. Ijodiy shaxsning ijodiy faoliyati shunday qo'yilishi mumkin, ijodiy faoliyat va ishlab chiqarish shaxsan va o'zaro mos ravishda amalga oshiriladi. Sinf rahbarlari orasida ijodkorlik sifatini rivojlantirishning umumiy jarayonini umumiy tushunish uchun "Kreativlik" ning rivojlanishining ma'nosini tushunish kerak. Kreativlik (lot, ing. "create" – yaratish, "creative" – yaratuvchi, ijodkor) - o'zini o'zi ta'minlaydigan omil sifatida yangi g'oyalarni ishlab chiqish va iste'dodli mahsulotlarni ishlab chiqarishga tayyorlik bilan tavsiflangan ijodiy ishlab chiqarish. Ken Robinsonning so'zlariga ko'ra, "Kreativ - bu narsalarning asl to'plami". A.Gardner "Ijodkorlik inson tomonidan ijodiy bajariladigan amaliy harakatdir, u ma'lum bir yangilikni aks ettirishi va ma'lum amaliy ahamiyatga ega bo'lishi kerak", deb hisoblaydi. Olim tashkilotiga ko'ra, ijodkorlik "kornet sohasini chuqur bilish bilan birga yuqori darajadagi nooddiy boshqaruvga ega bo'lishni anglatadi. Har bir pedagogik sinf o'z mutaxassisligini bilishi, pedagogik tizimni tahlil qilishi, uslubiy modelni to'g'ri aniqlashi, o'quv jarayoniga ta'sir ko'rsatish mazmuni va usullarini bilishi zarur. Faqat tog'dan yetuk mutaxassis bo'lishi mumkin. Maktab sinf o'qituvchisining ijodiy fazilatlarini ro'yobga chiqarishda jamoaning o'rnini beqiyos. Shu bilan birga, o'qituvchilar va o'quvchilar jamoasi yagona maqsadli, doimiy faoliyatni tashkil etadigan, umumiy ovqatlanish organiga ega, barqaror, barqarorlik, umumiy xavfsizlik va barcha huquq va erkinliklar tengligiga ega bo'lgan o'zining ijtimoiy korxonasini ifodalaydi. hujayralar. Kooperativ guruhga, agar u o'zaro munosabatlardagi talaba tomonidan tashkilotga ijodiy yondashgan holda amalga oshirilsa, erishiladi. O'qituvchining ijodkorligini ko'rsatadigan keyingi jarayon darsdir. Dars o'qituvchining bevosita rahbarligi ostida ma'lum bir guruh ishtirokchilari bilan ma'lum vaqt davomida sodir bo'ladigan ta'lim jarayonining shakli hisoblanadi. Darsda har bir o'quvchining jismoniy mashqlar bilan shug'ullanishi uchun qulay joylar yaratish, mashg'ulotlar davomida o'rganiladigan fanlar asoslarini o'zlashtirish, ularning axloqiy fazilatlarini tarbiyalash va rivojlantirish.

TADQIQOT MATERIALLARI VA METODOLOGIYASI

XIX-asr nemis olimi. K. Gross tizimli o'ynashga harakat qildi, nemis psixologi K. Buhler o'yinlarni "qoniqarli" faoliyat sifatida o'rganadi. L. S. Vygotskiy va A. N. Leontyevning fikriga ko'ra, ular o'yinlarni o'rganishgan, ixni o'zlarining nazariy harakat faoliyati bilan bog'lashgan, ammo ular D. B. Elkonning shaxsiy yo'l-yo'riqlarini qo'ygan va uni ta'lim jarayonida talqin qilganlar. . Hech qanday noyob narsa yo'q va nix haqida eng muhim narsa uning ta'limdagi ix ma'nosidir. Xulq-atvor o'yinda erkin shakllanadi va ijtimoiylashadi. O'yinning eng muhim jihati uning ikki tomonlamaligi bo'lib, u dramatik san'at uchun ham mos keladi. Bir tomondan, o'yin ishtirokchilari nostandart ishlab chiqarish bilan bog'liq haqiqiy faoliyatni amalga oshiradilar, ikkinchi tomondan, o'yinlar bu faoliyat uchun javobgardir. Shunday qilib, o' ikkita vazifani bajarish ishlab chiqarish natijasini berishga olib keladi. Ta'lim jarayonida o'yin faoliyatining elementlari keng qo'llaniladi: ishbilarmon o'yinlar, didaktik o'yinlar, rolli o'yinlar, kompyuter o'yinlari. Ishbilarmonlik o'yinlari aloqaning amaliy tabiatini modellashtirishning ushbu turi uchun

kasbiy faoliyatning nuqtasini yoki ijtimoiy mazmunini isloh qilishni anglatadi. Gap o'yin ishtirokchilarini ishlab chiqarishdir (o'yin uslubida simulyatsiya modellarini sotib olish).

TADQIQOT NATIJALARI VA MUHOKAMA

Darhaqiqat, ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishda maktab sinf o'qituvchilari sinf va sinfdan tashqari ishlarni tashkil etishning noan'anaviy usullaridan foydalanishlari kerak. O'qituvchi ijodiy rivojlanishning turli interfaol usullarini bilishi va ulardan o'z ishida samarali foydalanishi kerak. Maktab sinf o'qituvchisi o'z-o'zidan ijodkor bo'lib qolmaydi. Uning ijodiy asoslari vaqt o'tishi bilan keyingi o'rganish va o'z ustida doimiy ishlash orqali shakllanadi, asta-sekin takomillashtiriladi va rivojlanadi. Yaxshi o'qituvchi o'zini ijodiy tarbiyalay olishi kerak. Bunday holda, o'z-o'zini tarbiyalash - o'zini noyob ijodiy shaxs sifatida aniqlash, kasbiy va shaxsiy fazilatlarining namoyon bo'lishi, o'z-o'zini yanada takomillashtirish va moslashish zarurati, uzoq muddatli o'z-o'zini takomillashtirish dasturi va uzluksiz tizimni ishlab chiqish. .

Maktab ta'limi jarayoni o'quvchilarning ta'lim faoliyatida ham, o'quvchilarning pedagogik faoliyatida ham muhim davr hisoblanadi. Maktab sinf o'qituvchilari ta'lim o'yinlariga juda jiddiy yondashadilar. Ulardan ba'zilari riad o'yinlarini o'rta maktab sinflarida ko'rish uchun qulay ekanligini ta'kidladilar. Yo'q, bu shunchaki o'yin. Bundan tashqari, "Darsda qaysi didaktik o'yinlardan ko'proq foydalanasiz?" Bizning savolimizga 10 nafar yosh o'quvchilar o'qituvchilari javob berishdi: "Dam olish paytida, asosan, hamma narsa o'tib ketadi". Biroq, yaxshi amalga oshirilgan didaktik o'yinlar xalq tilini o'rgatish va yangi mavzular bo'yicha o'qish darslarini o'qitishning eng o'ziga xos va o'ziga xos usuli hisoblanadi. Axir, o'yin bilimlarini o'zlashtirish yo'lidagi har qanday qiyinchiliklarni engib o'tish - bu murakkab jarayonlarni engib o'tish va engillashtirishga yordam beradigan ta'lim usuli. Tashkilot kasbiy jihatdan shaxsni har tomonlama rivojlantirish uchun muhim qadam va tarbiya bo'lib xizmat qiladi. Ta'lim jarayonida tashkil etilgan didaktik o'yinlar o'quvchining tafakkurini rivojlantirishga qaratilgan. Didaktik o'yinni o'yin-kulgi yoki o'yin-kulgi vositasi sifatida emas, balki o'rganish vositasi sifatida ko'rish kerak. Birinchi bobda mening ishim turli tasniflar va o'quvchilarga to'xtaldi. O'yinlar mazmuni va amalga oshirish shakliga ko'ra sinflarga bo'lingan. Biz shaxsiy dars haqida o'ylayapmiz.

Tinch o'yin "O'zim tekshiraman". Bunday o'yin tugagach, kichik diktant matni tanlanadi va darsga kirish tashkil etiladi. O'qituvchi o'quvchilarga qisqacha diktant yozadi. Barcha o'quvchilar yozishni tugatgandan so'ng o'qituvchi doskaga diktant yozadi. Agar diktant doskaga avval yozilsa va yopilsa, o'qituvchi pardani ochadi. Diktantni o'quvchilar tomonidan tekshirish va tuzatish. Bunday diktantlar avval alifboda qo'llanilishi mumkin bo'lib, o'qituvchi faqat harflardan, so'ngra (undosh tovushlarni kiritgandan so'ng) bo'g'inlardan iborat diktantlarni turli xil variantlarda yozsa, o'quvchilarning o'quv va bilish qobiliyatlari shakllanadi.

1-variant: O, o, I, i, U, u, A, a.

2-variant: -Lo, -no, -to, -mi, -un, -in.

3-variant: Bola, lola, ona, zar, par.

4-variant: Bugun havo issiq. "Hikoya" o'qituvchi daftariga bir necha so'z yozdi. O'quvchilar ushbu so'zlardan foydalanib hikoya yozadilar. Bu jarayonda sud-tibbiy lug'at boyligi bilan birga gap va birikmalarni to'g'ri talaffuz qilish, ijodiy va mustaqil fikrlash

shakllanadi. O'qituvchi vaqti-vaqti bilan o'quvchilarning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi. Ushbu o'yinni sinfdan tashqari mashg'ulotlar va to'garaklar paytida osongina o'ynash mumkin. Masalan: Nafisa, soat, yomg'ir, kitob.

"Siz kim?" "Bu nima?" Jadval juda ko'p elementlar bilan to'ldirilgan. O'qituvchi ushbu ob'ektlardan birini tasvirlaydi. Bunga asoslanib, o'quvchilar nima muhokama qilinyotganini bilib oladilar. Bu o'z-o'zini nazorat qilish, uning yordamida siz o'quvchilarning diqqatini jamlashingiz mumkin e'tibor berish, qo'llarini dam olish yoki yangi tovushlarni kiritish, yangi mavzuni tushuntirish jarayonini boshlash. Bu o'yin o'quvchilarda aql, e'tibor va mustaqil fikrlashni rivojlantirish imkonini beradi. Masalan: U to'p. Mashhur sportchilarimiz ham uni stadionlarda o'ynashadi. Bu yosh bolalarning ham sevimli o'yinchog'i.(javob: to'p).

"Topag'on" o'qituvchi ramzni tasvirlab, savol beradi. O'quvchilar ushbu belgi bo'lgan irq nomlarini aytadilar. Eng ko'p to'g'ri javob topgan o'quvchilar g'olib hisoblanadi. Ushbu o'yinni o'tkazish ishtirokchiga so'z guruhlari haqida dastlabki ma'lumot berish jarayonini osonlashtiradi. Bundan tashqari, u sezgirlik, mustaqillik, aql-zakovat, ijodkorlik kabi fazilatlarni rivojlantiradi.

"Noto'g'ri taklif." Bu o'yin o'zining rasmga asoslangan jangovar o'yini. O'qituvchi rasmlarni tasvirlashda rasmga aloqador bo'lmagan gaplardan ham foydalanadi. O'quvchilar bu jumlaning diqqat bilan topish uchun uzoq vaqt talab etiladi. Bu o'yin o'quvchilardan aqlli, aniq, kuzatuvchan va diqqatli bo'lishni talab qiladi. Ular tasvirning vaqtiga diqqat bilan qarashadi va o'qituvchining kinoyasini diqqat bilan tinglashadi. Har bir noto'g'ri taklifni tekshirish sizning ishonchingizni oshiradi va darsni mustahkamlaydi. Bu o'yinni nafaqat ona tili darslarida, balki sinfdan tashqari mashg'ulotlarda ham o'ynash mumkin.

"Hech qachon". O'qituvchining asosiy o'yini - matnni o'qish. O'quvchilar sodir bo'lishi mumkin bo'lmagan voqeani tasvirlaydigan jumla yoki jumlaning topishlari kerak. Hazil nuqtai nazaridan, bu o'yin aql, aniqlik va kuzatishni talab qiladi, shuningdek, syujetni rivojlantirishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. M.Usmonboyeva va A. To'rayev "Kreativ pedagogika asoslari". O'quv uslubiy majmua Toshkent, 2016, 193 b.
2. Husanboyeva Q. Adabiy ta'limda mustaqil fikrlashga o'rgatish asoslari. – Toshkent: O'zgin komtsentr, 2003.-103 b.
3. Mahmudov M.X. Ta'limni didaktik loyihalashning nazariy asoslari : - Ped. fanl.doktoriilm.darajasini olish uchun yozilgan diss. Avtoreferati. – Toshkent. 2004.- 45b.
4. Dilova N.G'. Maktab ta'limda o'zaro hamkorlik muhitini shakllantirish mexanizmlarini takomillashtirish: pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori('hD). ... diss. – Nukus, 2018. – 152 s.
5. Nodirbek Kodirov Mamasoliyevich. (2023). INFORMATION CULTURE: A NEW APPROACH. World Bulletin of Social Sciences, 19, 129-134. Retrieved from <https://www.scholarexpress.net/index.php/wbss/article/view/2228>